Limburgs Parlement

provincie limburg

Notulen Statenvergadering van 28 maart 2019

INHOUDSOPGAVE
Notulen 28 maart 2019

	Presentielijst	**Pagina 4**
1	**Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda**	**Pagina 6**
2	**Toelating en installatie nieuwe Statenleden tot Provinciale Staten**	**Pagina 6**
3	**Spreekrecht externen**	**Pagina 11**
4	**Vragenuur**	**Pagina 11**
5	**Notulen**	**Pagina 11**
6	**Hamerstukken**	**Pagina 11**
6.1	**Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten**	**Pagina 12**
6.2	**P-19-005 Statenvoorstel van het Seniorenconvent aanwijzen 1e en 2e vicevoorzitter Provinciale Staten**	**Pagina 12**
7	**Behandelstukken**	**Pagina 12**
7.1	**Felicitatietoespraak inclusief aanbieden van het Overdrachtsdocument van de Statenleden 2015-2019 aan de Statenleden 2019-2023**	**Pagina 12**
7.2	**Terugblik op de Provinciale Statenverkiezingen van 20 maart 2019 en vooruitblik op de Statenperiode 2019-2023**	**Pagina 16**
8	**Voorraadagenda**	**Pagina 26**
9	**Moties vreemd aan de orde van de dag**	**Pagina 26**
10	**Sluiting**	**Pagina 26**

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 28 maart 2019

Voorzitter
Bovens, drs. Th.J.F.M.

Statengriffier
Pregled, mr. A.O.J.

Leden	**Partij**
Aanwezig	
Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Akker, LLM, dr. J.P. van den	VVD
Baneke, P.D.	GroenLinks
Bastiaans, L.H.	VVD
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Bosch, M.Th.	PVV
Burlet, MBA, R.J.H.	Forum voor Democratie
Caldenberg, M. van	SP
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Geraats, J.M.L.	CDA
Geurts, ing. E.	PvdA
Heldens, ing. T.M.	VVD
Hermans, L.J.	PVV
Housmans, R.W.P.E.	PVV
IJpelaar, W.A.J.	CDA
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Kerseboom, mevrouw dr. S.	Forum voor Democratie
Koopmans, G.P.J.	CDA
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Linden, H.M.V. van der,	LOKAAL-LIMBURG
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Mackus, H.J.H.,	CDA
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks

Nijskens, H.L.M.	VVD
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Reuser, J.A.A.M.	Forum voor Democratie
Rossel, A.	GroenLinks
Sande, C.A.W. van der	Forum voor Democratie
Smeets, B.B.P.M.	Forum voor Democratie
Straus, mevrouw drs. K.C.J.	VVD
Tegels, ir. ing. R.J.J.	CDA
Teunissen, MSc, J.M.T	D66
Thewissen, drs. M.W.	Forum voor Democratie
Vaessen, L.A.P.	D66
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Vincken, drs. N.J.H.M.	Forum voor Democratie
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Wolters Gregório, J.	SP

Afwezig

Het college van Gedeputeerde Staten
Bovens, drs. Th.J.F.M.

Notulist
DemiSec

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 28 maart 2019

1. Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Dames en heren, ik open deze vergadering en ik verzoek de leden van de Staten te gaan staan. Aan het begin van deze vergadering, waarin wij samenkomen om de belangen van de provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. U mag plaatsnemen.

Dames en heren, van harte welkom, dat zal nog een aantal keren vanmiddag tegen deze of gene ook worden gezegd. Ook de mensen op de tribune van harte welkom, ook de mensen thuis die via de media met ons verbonden zijn. Voor degenen die dat niet weten, maar de Statenvergaderingen worden rechtstreeks uitgezonden via de website van de Provincie Limburg.

Het is vandaag een bijzondere vergadering omdat het de installatievergadering is van deze Provinciale Staten en vanwege die bijzondere aangelegenheid, is het voor 1 keer toegestaan door mij, tenzij u daar nu bezwaar tegen maakt, dat er een fotograaf in deze arena af en toe rondloopt om mooie foto's te maken, voor het nageslacht zou ik bijna zeggen. Ik heb ook toegestaan dat de camera van L1 aan deze zijde nu plaatsneemt omdat we toch geen college van Gedeputeerde Staten hier hebben zitten en dat is een betere plek om opnames te maken. Aan het einde van de vergadering, of na afloop van de vergadering zal ik u vragen om zodadelijk aan de trappen, aan de uitgang van deze zaal, wat we noemen de Kleine Staat, nog een groepsfoto van de 47 Statenleden te maken, maar dat wijst zich straks allemaal vanzelf.

Wat de agenda van vandaag betreft, is er voorafgaande aan deze vergadering een Seniorenconvent geweest van vertegenwoordigers van de 11 fracties die nu in deze Staten zijn vertegenwoordigd en er is toegevoegd aan de agenda de brieven van de fractie van GroenLinks, het procedurevoorstel omtrent het fractievoorzittersdebat en de brief van de heer Koopmans inzake de pre-informatie en beide brieven zullen worden betrokken bij agendapunt 7.2. Dan ligt daarmee dus een gewijzigde conceptagenda voor en ik vraag u of u kunt instemmen met agenda van vandaag. Dat is het geval. Aldus besloten.

De eindtijd van deze vergadering zal naar schatting ongeveer om 14.30/15.00 uur zijn en dat betekent dus ook dat de aansluitende bijeenkomst voor de mensen die u eventueel zouden willen feliciteren rond dat tijdstip begint in de feestzaal.

2. Toelating en installatie nieuwe Statenleden tot Provinciale Staten

De voorzitter: Kom ik met u bij agendapunt 2, dat is de toelating en de installatie van nieuwe Statenleden tot Provinciale Staten. Aan de orde is zodadelijk de beëdiging respectievelijk het afleggen van de verklaring en belofte overeenkomstig artikel 14 van de Provinciewet. Daartoe leggen alle nieuwbenoemde leden in handen van de voorzitter de in artikel 14 van de Provinciewet voorgeschreven eed respectievelijk de verklaring en belofte af. Ik zal zodadelijk de tekst van de eed casu quo de verklaring en beloftetekst voorlezen bij het spreekgestoelte en daarna roep ik, mede in verband met het maken van de foto's, maar ja anders zou ik het ook gedaan hebben zeg ik erbij, de te installeren Statenleden 1 voor 1 op alfabetische volgorde op om naar voren te komen naar de

interruptietafel om via de microfoon aldaar de eed of de belofte af te leggen. Normaliter tekent men dan ook de Gedragscode bestuurlijke integriteit, maar dat is dit keer al op een eerder tijdstip gebeurd. Ik verzoek de leden die de eed afleggen na het afroepen van hun naam om de 2 vingers van de rechterhand op te steken, ik doe het 1 keer voor. Zo, dus niet zoals vroeger bij de welpen zo, dat is het V-teken, maar zo op te steken en dan te zeggen: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig! De leden die de verklaring en belofte afleggen, zeggen na het afroepen van hun naam: Dat verklaar en beloof ik en die hoeven dan ook geen hand op te steken, die kunnen dat zo zeggen. Als dat alles hier duidelijk is, dan ga ik nu beginnen aan die procedure en dat betekent dat ik nu naar het spreekgestoelte zal lopen.

Ik lees u eerst de tekst voor van de eed:
"Ik zweer dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen."

En dan antwoordt u als u voor de eed gaat: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De tekst van de verklaring en belofte luidt aldus:
"Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen."

En in dat geval antwoordt u: Dat verklaar en beloof ik!

Dan begin ik nu met het voorlezen van de namen en nogmaals ik verzoek de betrokkenen om naar voren te komen bij voor u gezien de rechterkant van de interruptietafel, misschien kunnen we de interruptiemicrofoon alvast aanzetten, dat is misschien wel handiger, en dan luid en duidelijk of de eed "Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!" af te leggen of de verklaring, "Dat verklaar en beloof ik!" te zeggen. Dat komt helemaal goed, denk ik tenminste, we gaan het gewoon proberen en ik ga naar voren vragen mevrouw Absil van het CDA.

Mevrouw Absil (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Hartelijk dank, proficiat. De heer Van den Akker van de VVD.

De heer Van den Akker (VVD): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Hartelijk dank, proficiat. De heer Baneke van de fractie GroenLinks.

De heer Baneke (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Bastiaans van de VVD.

De heer Bastiaans (VVD): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Mevrouw Berghorst van de PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Van Bijnen van de PVV-fractie.

De heer Van Bijnen (PVV): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Bosch van de PVV-fractie.

De heer Bosch (PVV): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Proficiat. De heer Burlet van Forum voor Democratie.

De heer Burlet (Forum voor Democratie): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Hartelijk dank, proficiat. De heer Van Caldenberg van de SP-fractie.

De heer Van Caldenberg (SP): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Claassen van de PVV-fractie.

De heer Claassen (PVV): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Mevrouw Claessens-Schepers van de SP-fractie.

Mevrouw Claessens (SP): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Proficiat, dank u wel. Mevrouw Depondt-Olivers van het CDA.

Mevrouw Depondt (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Mevrouw Fischer-Otten van 50PLUS.

Mevrouw Fischer (50PLUS): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, van harte proficiat. De heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Frische van het CDA.

De heer Frische (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Geraats, ook van het CDA.

De heer Geraats (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Geurts van de PvdA.

De heer Geurts (PvdA): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Heldens van de VVD-fractie.

De heer Heldens (VVD): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Proficiat, dank u wel. De heer Hermans van de PVV-fractie.

De heer Hermans (PVV): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Housmans van de PVV-fractie.

De heer Housmans (PVV): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Proficiat, dank u wel. De heer IJpelaar van het CDA.

De heer IJpelaar (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Mevrouw Jenneskens van D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Mevrouw Jetten van GroenLinks.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Proficiat. Mevrouw Jiménez Hastenrath van de PVV.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Mevrouw Kerseboom van het Forum voor Democratie.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Koopmans van het CDA.

De heer Koopmans (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Kuntzelaers van de PvdA.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Van der Linden van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Loomans, Partij voor de Dieren.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Mackus van het CDA.

De heer Mackus (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Megens van de PVV.

De heer Megens (PVV): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Mevrouw Mertens van GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Nijskens van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Proficiat, dank u wel. Mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Reuser van Forum voor Democratie.

De heer Reuser (Forum voor Democratie): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Rossel van GroenLinks.

De heer Rossel (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Van der Sande van het Forum voor Democratie.

De heer Van der Sande (Forum voor Democratie): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Smeets van Forum voor Democratie.

De heer Smeets (Forum voor Democratie): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Mevrouw Straus van de VVD.

Mevrouw Straus (VVD): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Tegels van het CDA.

De heer Tegels (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Teunissen van D66.

De heer Teunissen (D66): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Thewissen van het Forum voor Democratie.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Vaessen, D66.

De heer Vaessen (D66): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Van der Valk, de SP.

De heer van der Valk (SP): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Proficiat, dank u wel. De heer Vincken van Forum voor Democratie.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Mevrouw Werrij-Wetzels van het CDA.

Mevrouw Werrij (CDA): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. De heer Wolters Gregório van de SP.

De heer Wolters Gregório (SP): Dat verklaar en beloof ik!

De voorzitter: Dank u wel, proficiat. Ik kijk even naar de griffier. Alles is volgens mij in orde gegaan. Daarmee dames en heren mag ik u feliciteren, u bent alle 47 vanaf nu Statenlid van Limburg. Proficiat.

3. Spreekrecht externen

De voorzitter: Dan gaan wij verder met agendapunt 3 en dat zal een kort agendapunt zijn, het spreekrecht voor externen. Daar is geen vraag voor geweest.

4. Vragenuur

De voorzitter: Dus wij gaan verder met agendapunt 4, dat is het vragenuur. Ook daar zijn geen verzoeken voor ingediend. Daarmee ook agendapunt 4 achter de rug.

5. Notulen

De voorzitter: Agendapunt 5 zijn de notulen. Er zijn geen notulen vast te stellen. Ook daar hoeven we het dus niet over te hebben vandaag.

6. Hamerstukken

De voorzitter: Kom ik bij agendapunt 6, de hamerstukken. Hamerstukken zijn stukken die geen aparte behandeling behoeven en voor een uitgebreide toelichting op de hamerstukken en de

hamerstukken zelf en alle te betrekken documenten bij die hamerstukken, verwijs ik u naar de vastgestelde agenda en de informatie zoals die is weergeven op de website van de Provincie Limburg.

6.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

De voorzitter: Het betreft in 1e instantie agendapunt 6.1, Bekrachtiging van geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten, maar daar liggen geen voorstellen voor voor.

6.2 P-19-005 Statenvoorstel van het Seniorenconvent aanwijzen 1e en 2e vicevoorzitter Provinciale Staten

De voorzitter: Dus ik ga verder met agendapunt 6.2, het Statenvoorstel inzake de aanwijzing van de vicevoorzitter van Provinciale Staten.

In de Statenperiode 2015-2019 zijn door Provinciale Staten een 1e en een 2e vicevoorzitter van Provinciale Staten aangewezen en nu de Statenperiode 2019-2023 is gestart, vervallen deze beide aanwijzingen. Op grond van artikel 75 van de Provinciewet wordt de Commissaris van de Koning als voorzitter van Provinciale Staten bij afwezigheid vervangen door het langstzittend Statenlid. Provinciale Staten kunnen echter een ander Statenlid aanwijzen als vicevoorzitter van Provinciale Staten. Het Seniorenconvent dat net heeft plaatsgevonden voor deze vergadering heeft besloten aan Provinciale Staten voor te stellen de heer Frische aan te wijzen als 1e vicevoorzitter van Provinciale Staten, vooralsnog tot het moment waarop Provinciale Staten het vergaderstelsel 2019-2023 vaststellen en het Presidium de voorzitters en de leden van de Statencommissies benoemt en tevens heeft het Seniorenconvent besloten om de heer Bosch aan te wijzen als 2e vicevoorzitter van Provinciale Staten, vooralsnog tot het moment waarop Provinciale Staten het vergaderstelsel 2019-2023 vaststellen en het Presidium de voorzitters en de leden van alle Statencommissie benoemt.

Ik constateer dat het Statenvoorstel P-19-005 inzake de aanwijzing van de vicevoorzitters van Provinciale Staten met algemene stemmen kan worden aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten. Dan wens ik de heren Frische en Bosch van harte proficiat met deze benoeming. U mag klappen.

7. Behandelstukken

De voorzitter: Kom ik met u bij agendapunt 7, de behandelstukken van vandaag. Voor de uitgebreide toelichting op de behandelvoorstellen en alle documenten rond die behandelvoorstellen verwijs ik u naar de vastgestelde agenda en de informatie zoals weergegeven is op de website van de Provincie Limburg.

7.1 Felicitatietoespraak inclusief aanbieden van het Overdrachtsdocument van de Statenleden 2015-2019 aan de Statenleden 2019-2023

De voorzitter: Kom ik met u bij agendapunt 7.1 en dat is meteen een samengesteld agendapunt want daar gaat het zowel over een felicitatietoespraak van ondergetekende als het aanbieden van het Overdrachtsdocument en ik denk dat ik maar eens begin met een felicitatietoespraak, zullen we dat ook maar doen? Dan kom ik dan weer terug voor het Overdrachtsdocument.

Ja dames en heren, ik had het al gezegd, u zult nog een aantal keren welkom worden geheten en ik zeg opnieuw welkom aan allen hier in de Statenzaal van deze Provincie Limburg. Het bronsgroene

Limburg zal ik zeggen, waar het nachtegaaltje al meer dan 100 jaar voor iedereen even mooi zingt en uiteraard een speciaal welkom voor u, de 47 mensen die zojuist de eed of de belofte hebben afgelegd en die samen de 25e Staten van Limburg gaan vormen. Als uw voorzitter voor de komende 4 jaar, wil ik u allereerst natuurlijk van harte feliciteren. De Limburgse kiezer heeft voor u allen afzonderlijk gekozen. Dus u heeft allen afzonderlijk eigenlijk een zetel gewonnen en daar mag u best trots op zijn.

Ik noemde u zojuist de 25e Staten en ik moet dat even nuanceren want dat is geteld vanaf de introductie van het algemeen kiesrecht voor alle mannen in 1917 en het moment dat ook vrouwen hun stem mochten uitbrengen en dat was pas vanaf 1 januari 1920. Overigens nadat mijn voorganger gouverneur Charles Ruijs de Beerenbrouck zich in zijn eerste regeringsverklaring van november 1918 nadrukkelijk had uitgesproken voor dat vrouwenkiesrecht. Charles Ruijs de Beerenbrouck was immers de 1e Limburgse en ook de 1e katholieke minister-president van dit land. Dus wie weet hoe lang Nederland nog had moeten wachten als er toen niet voor het eerst een Limburgse en katholieke minister-president aan het roer had gestaan, maar dames en heren, al kregen de vrouwen pas in 1920 het actieve kiesrecht, in 1919 bezaten ze wel al het passieve recht, ze mochten dus wel gekozen worden en daar wist toen Maria Geys-Rappange voor te zorgen. Geboren in Amsterdam, maar getrouwd met een mijnwerker uit Heerlen, wist zij 100 jaar geleden als 1e vrouw een zetel in de Limburgse Staten te veroveren.

Vandaag, 100 jaar later, mag ik 13 vrouwen verwelkomen, dat zijn er in ieder geval al 2 meer dan in de vorige Statenperiode, maar door de bank genomen heeft u hier toch nog met meer mannelijke collega's te dealen dan elders in het land. Dus ik zou zeggen dames, laat zien wat u waard bent en zorg dat er nog veel meer Maria Geys-Rappanges opstaan voor de volgende Provinciale verkiezingen in 2023. Overigens werd over die allereerste vrouw in de Provinciale politiek destijds geen woord vuil gemaakt, niet in de provinciale pers, maar ook niet tijdens haar 1e Statenvergadering in de zomer van 1920. De gouverneur van toen, Eduard baron van Hövell tot Westerflier wenste gewoon alle toegelatenen geluk met hun benoeming tot lid der Provinciale Staten.

Een welkomsttoespraak van de gouverneur zoals u die nu krijgt, zat er toen nog niet in, al werd er tijdens die allereerste Statenvergadering wel een andere toespraak uitgesproken en wel door een Statenlid dat een pleidooi hield voor een zekere continuïteit en dat ging in dat geval om Limburgers die heel graag Nederlanders wilden blijven en het zeker zouden waarderen als deze nieuwe Staten, de Staten dus van toen, zich ook zouden uitspreken tegen de annexatie door de Belgen, net als de vorige Staten dat hadden gedaan. Wie zich nu begint af te vragen waar dit in godsnaam over ging, dat ging over een België dat na de Eerste Wereldoorlog als compensatie voor het geleden oorlogsleed Limburg graag wilde annexeren en wilde terugkrijgen. Terugkrijgen omdat wij eerder, tussen 1830 en 1839, ook Belg waren geweest en dat ook lange tijd hadden willen blijven, maar de tijden waren in 1919-1920 echt veranderd. We waren maar al te blij dat we als onderdeel van een neutraal land die afschuwelijke Eerste Wereldoorlogsdans waren ontsprongen.

Dames en heren, voor wie hier vandaag echt nieuw is, we verwelkomen hier vandaag maar liefst 30 nieuwgekozen Statenleden, maar wie hier dus echt nieuw is, vraagt zich wellicht af: hoor ik nu de gouverneur of een historicus? En ik neem u dat niet kwalijk want het is inmiddels 2 Statenperiodes geleden dat ik me bij mijn installatie heb gepresenteerd als de 1e gouverneur van Limburg die van opleiding ook historicus is. U zult daar nog spijt of plezier van krijgen, zo liet ik toen mijn toehoorders weten, maar voor mij is dit dus het 2e Limburgse Parlement dat ik sinds mijn aantreden mag installeren en aangezien er inderdaad zoveel nieuwe gezichten zijn, herhaal ik een aantal zaken die de 17 wel herkozen Statenleden als het goed is, zich toen al in de oren hebben geknoopt, zoals de kwestie van wie u hier nu gaat vertegenwoordigen in deze zaal. De Limburgse kiezer heeft voor u

gekozen, zo zei ik juist, en dat klopt en daar heb ik u ook van harte mee gefeliciteerd, maar dames en heren al heeft die kiezer speciaal voor uw partij of zelfs speciaal voor u als persoon gekozen, vanaf vandaag vormt u samen de stem van alle Limburgers en neemt u samen met u 47'en besluiten die alle Limburgers aangaan. Dus ook voor de kiezer die niet voor u heeft gekozen plus al die mensen die niet hebben gestemd want al trok dit keer iets meer dan de helft van de stemgerechtigden wel naar het stemlokaal, u zit hier dus ook voor die kleinere andere helft van Limburg en u zit hier voor de stemlozen. Kortom, u zit echt voor alle Limburgers hier en dat zijn allemaal Limburgers die vanuit hun verknocht zijn aan deze provincie goed in de gaten houden wat u allen hier uitspookt en dan kom ik als vanzelf bij de kwestie hoe u hier gaat vertegenwoordigen. Want in feite woont u de komende 4 jaar in een glazen huis. Elk debat dat u voert, elk voorstel dat u doet, elk besluit dat u neemt, alles kan de Limburger volgen, hetzij op de publieke tribune, hetzij via de livestream op internet, hetzij via de media.

Net zo zichtbaar is de manier waarop u hier samen aan de slag gaat. Iedereen kan zien hoe u met elkaar omgaat, hoe u elkaar aanspreekt en hoe u op elkaar reageert. Wees u dus zeer bewust van de impact van uw tone of voice en vergeet niet dat Limburgers niet echt van het bekvechten zijn. Limburgers houden van goede omgangsvormen, ze houden van respect. Net zoals u zich bewust moet zijn of blijven van het vergrootglas dat burgers, dus ook Limburgers, over uw persoonlijk gedrag als volksvertegenwoordiger leggen. Samen heeft u een hele grote verantwoordelijkheid in de beeldvorming van Limburg op het terrein van integriteit. Hiervoor bestaat een heel arsenaal, u gaat daar nog mee kennismaken, een gedragscode, protocol, Statencommissie, externe adviseur enzovoort, maar ondanks zo'n compleet arsenaal, kan het helaas soms ook nog misgaan en degenen die vandaag hier zijn herkozen, kunnen u vertellen hoezeer dat dan in zo'n geval drukt op de schouders van alle Statenleden.

Dames en heren, ik heb mij destijds niet alleen gepresenteerd als een gouverneur met een geschiedenistic, maar ook als een leergierige gouverneur die anderen graag laat scoren, de bal graag voor uw voeten wil leggen, maar dan ook hoopt dat u de doelpunten niet gaat missen. Vandaag kan uw vraag dan nog zijn: hoe en op welke terreinen kan ik dan de komende jaren het beste scoren? Bij het hoe verwijs ik graag naar de bewezen Rijnlandse aanpak en dat is een aanpak of beter een bestuursstijl, onze bestuursstijl, waarin de Provincie de kar niet alleen trekt, niet alleen, maar zoveel als mogelijk samen met partners in een gezamenlijk gedragen maatschappelijke verantwoordelijkheid. Een goed voorbeeld van die Rijnlandse aanpak is hoe deze Provincie samen met ondernemers en samen met onderwijs- en onderzoeksinstellingen tekent voor onder meer de 4 Brightlands Campussen die Limburg nu rijk is en waarmee een stevige basis is gelegd voor een robuuste kenniseconomie in Limburg. Een ander mooi voorbeeld van onze Rijnlandse stijl is de Sociale Agenda, zoals die door heel wat Limburgse partijen samen is opgetuigd om het leven van alle Limburgers een stuk beter en gezonder te maken en als ik u dan antwoord op welke terreinen u samen nog zou kunnen scoren, dan houd ik u eerst de provinciale eenheid voor, de schaal van uw handelen zeg maar, en dan herhaal ik letterlijk wat ik 4 jaar geleden ook heb gezegd. Limburg heeft met haar ligging ten opzichte van andere provincies en het buitenland, met haar oppervlakte, met haar inwonertal van ruim 1,1 miljoen mensen eigenlijk een ideale schaal en positie. We helpen onszelf dus niet om bij de grote vraagstukken van Limburg en grote thema's meteen in subregio's Midden-, Zuid- of Noord-Limburg te denken, we werken immers aan 1 Limburg oftewel alle onderwerpen die u hier op uw bordje krijgt, hoort u ook echt op provinciale schaal of vanuit een provinciaal perspectief te bekijken. Dus beste verkozenen, hield ik u net voor hier niet alleen te zitten voor de kiezer die voor u gekozen heeft, zit hier alstublieft dan ook niet enkel en alleen voor een bepaalde gemeente, niet alleen voor een streek, niet alleen voor Zuid-Limburg, niet alleen voor Midden-Limburg of niet alleen voor Noord-Limburg. U zit hier voor heel Limburg, voor de hele provincie, en ik voeg daaraan graag

toe, en haar omstreken want met onze ligging zoveel dichterbij onze buitenlandse buren dan ons eigen land, zouden we gek zijn als we geen verbindingen blijven zoeken over de geografische grenzen heen. Het andere terrein waarop ik u graag zie scoren, is te zorgen dat Limburg stabiel goed blijft draaien en zich stabiel ook verder ontwikkelt.

Het Limburg dat u als 25e Staten nu in handen krijgt is de oogst van de 24e Staten en, dat mag u onthouden, in die vorige periode groeide de Limburgse economie als kool, soms zelfs boven het landelijk gemiddelde uit en zakte het werkloosheidscijfer razendsnel, wat nu een historisch laagtecijfer is van 3,3% en zette Europa Limburg op de kaart als innovatieleider en werd Limburg nu en in potentie echt aantrekkelijker om er te blijven of om er te komen wonen, te komen werken of te komen leven. Oftewel de vorige 24e Staten maakten het echt mogelijk, zoals ik gisteren ook bij hun afscheid zei, dat ik tijdens mijn nieuwjaarstoespraak kon blijven herhalen dat het in Limburg eigenlijk best wel lekker loopt. Waarmee ik niet wil zeggen dat er geen ruimte is voor vernieuwing, integendeel. De Limburg Agenda 2030, die samen met de samenleving van Limburg is ingevuld, droeg zelfs als motto 'Angst voor vernieuwing? Ik ben vooral bang dat alles hetzelfde blijft', maar wat ik wel wil herhalen, is dat het met Limburg best wel lekker loopt en dat Limburg net als 100 jaar geleden met de Belgische annexatiekwestie helemaal niet zit te wachten op onzekerheden of onduidelijkheden. Als burger, dus ook Limburger, heb je ook recht op stabiliteit, continuïteit, betrouwbare overheid waarmee je heel graag partnerschappen afsluit. Waarmee ik dus niet wil suggereren dat u hier enkel op een best wel goedlopende winkel hoeft te passen, integendeel. Limburg staat voor voldoende en zelfs hele grote uitdagingen om stevig uw tanden in te kunnen zetten. Om te beginnen met de energietransitie, waarmee u al heel snel aan de bak moet of aan de slag zou ik bijna zeggen.

Maar dames en heren, eerst heb ik nog tot slot een uitsmijter die ik ook 4 jaar geleden serveerde want net als toen, 4 jaar geleden, kopte ook de pers een paar weken geleden 'Limburgse Statenleden zijn weer het vaakst afwezig', al kon diezelfde pers daar nu wel aan toevoegen dat het verzuim ietsjes was gedaald, maar ook nu wil ik die cijfers relativeren want vele majeure projecten, ook meer en groter dan in andere provincies, maken dat u een volle agenda heeft en zorgen dus ook voor gemiddeld meer vergaderingen en Statenactiviteiten. Het gaat dus wel iets van u vragen. Zoals ik het ook 4 jaar geleden zei, enkel fliereFluitend gaat u dit niet lukken. De werkdruk ligt met 15 à 20 uur per week best wel hoog en gisteren heb ik de vorige Staten voorgerekend dat ze samen zo'n kleine 40.000 uren hun best hebben gedaan voor Limburg en de Limburgers en dan kijk ik ook even bewust naar het thuisfront, dat even via de camera, maar ik kijk ook eens even bewust op die tribune. Draait u zich maar even om, kijkt u ook maar even op de tribune, dan ziet u dat thuisfront zitten, dat thuisfront op de tribune dat nu heel erg trots naar u zit te kijken. Die enorme inzet voor Limburg kan betekenen dames en heren dat het bij u inwonende Statenlid wel eens een keertje aan tafel zult gaan missen en dat kinderen wellicht vragen wie die spreekwoordelijke man of vrouw is die op zondag het vlees komt snijden. U moet dan maar zo denken dames en heren, dat is allemaal voor de goede Limburgse zaak. Terug kan hij of zij toch al niet meer want de eed of gelofte is al uitgesproken. Laat het een al dan niet schrale troost zijn dat ik u als gouverneur namens alle Limburgers al bij voorbaat veel dank zeg voor uw bereidheid om uw Statenlid de ruimte te geven voor ons Limburgers te schitteren en ik denk dat de Statenleden hier nu eens een keer voor de tribune gaan applaudisseren.

Dames en heren, beste verkozenen, ik begon met u te feliciteren met uw verkiezingswinst. Laat mij u nu ook afsluitend feliciteren met het Statenlidmaatschap en u heeft daarmee een bijzonder eervolle job in handen waarop u bijzonder trots mag zijn en dat u die mag gaan vervullen de komende 4 jaar. U voegt zich daarmee in een traditie van mannen en vrouwen die vanuit een intrinsieke motivatie, vanuit de liefde voor Limburg hebben willen bouwen aan deze prachtige provincie en dat is uw voorgangers

al aardig gelukt, maar dat werk is tevens nog lang niet af. Er blijft genoeg te doen, er blijft meer dan genoeg te doen.

Dames en heren, ik gaf als dank aan de Statenleden gisteren, van de 24e periode dus, allen een eikenboom. Een eikenboom als symbool voor het bronsgroen eikenhout dat zij samen hebben opgepoetst en hebben verrijkt door te zaaien en te oogsten voor ons mooie Limburg. Het bronsgroen eikenhout uit ons 110 jaar oude volkslied en wie weet geef ik u over 4 jaar wel een nachtegaaltje uit dat vertrouwde lied cadeau, de nachtegaal die u dan natuurlijk niet opsluit in een kooitje, maar haar vleugels laat spreiden om voor iedereen, van Molenhoek tot Mesch, van Vaals tot Venray, even mooi te blijven zingen. Dames en heren, ik zie uit naar een goede samenwerking en 4 mooie jaren voor Limburg. Aon de geng.

Bij dit agendapunt, om u een goede start te geven, hoort natuurlijk ook het Overdrachtsdocument ten behoeve van de Statenperiode 2019-2023. Dat bevat alle adviezen ten aanzien van het functioneren van de gremia van Provinciale Staten en die adviezen zijn gebaseerd op de aanbevelingen van de vorige Provinciale Staten dat via raadpleging van de diverse gremia tot stand is gekomen. Het is aan de nieuwe Provinciale Staten, dus aan u, om te bepalen welke adviezen wel worden overgenomen en welke adviezen niet worden overgenomen. Voorgesteld wordt om het Overdrachtsdocument te bespreken in een van de eerste Presidiumvergaderingen van de Statenperiode die vandaag aanvangt. Via het Presidium of een van de andere gremia van Provinciale Staten kan de opdracht aan de Griffie gegeven worden om het een en ander nog verder uit te werken of te implementeren en ook kan besloten worden tot het versturen van een notitie met wensen en kaders van Provinciale Staten aan het nieuwe college van Gedeputeerde Staten. Op 22 februari 2019 heeft het Presidium het Overdrachtsdocument vastgesteld en besloten om het aan de nieuwe Provinciale Staten aan te bieden. Het overdrachtsdocument is gisteren tijdens de afscheidsvergadering door de plaatsvervangend voorzitter van het toenmalige Presidium aan ondergetekende aangeboden met het verzoek om het document vandaag weer aan u aan te bieden en laat nou de plaatsvervangend voorzitter van gisteren dezelfde zijn als degene die u nu heeft benoemd, dus we hadden eigenlijk die hele ceremonie kunnen besparen zou ik bijna zeggen want ik ga hem vragen om naar voren te komen en dan geef ik hem het document heel graag ook weer in handen om er mooie dingen mee te doen. De heer Frische, mag ik u uitnodigen.

7.2 Terugblik op de Provinciale Statenverkiezingen van 20 maart 2019 en vooruitblik op de Statenperiode 2019-2023

De voorzitter: Dan komen we nu bij agendapunt 7.2, de terugblik op de Provinciale Statenverkiezingen van 20 maart 2019 en de vooruitblik op de Statenperiode 2019-2023. Toespraken van lijsstrekkers en fungerend fractievoorzitters, staat er als ondertitel. In het Seniorenconvent van zojuist zijn de spreektijden vastgesteld voor het agendapunt van maximaal 5 minuten per fractie en aan het einde, als iedereen aan het woord geweest is, zal ook de heer Koopmans in maximaal 5 minuten daar nog op reageren. De fracties zullen spreken van groot naar klein, er zal niet geïnterrumpeerd worden omdat het eigenlijk de maidenspeeches betreft van alle betrokkenen en maidenspeeches zijn speeches van Statenleden die nog nooit als lid van Provinciale Staten hebben gesproken. Tevens is de behandeling van dit agendapunt in 1 termijn. Dat gezegd hebbende, zou ik het woord graag willen gaan geven in 1e instantie aan mevrouw Werrij van het CDA, aansluitend de heer Burlet van Forum voor Democratie en ik zal iedere keer zeggen wanneer u een beetje aan het woord komt en het is hier gebruik om te spreken vanaf het spreekgestoelte, dus dat gaat ook mevrouw Werrij een keer voordoen, zoals dat mooi heet, want zij heeft dit al vaker gedaan. Het woord is aan mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij (CDA): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, onze duiding van de uitslag staat helder verwoord in het verslag. Wij willen een sterk en stabiel Provinciebestuur dat kan rekenen op een breed draagvlak in Provinciale Staten. Ook vandaag merken wij nogmaals op: wij hebben goed samengewerkt in de coalitie met de VVD, D66 en PvdA. De brief en de verslagen doorlezend, merk ik hierover nog op: wij zijn blij dat wij niet meer alleen staan in het niet uitsluiten van partijen. Mooi en moedig van eenieder, maar voorzitter, er zal water bij de wijn moeten en er moet klare wijn geschonken worden om de echte inzet van eenieder duidelijk en scherp te krijgen. Wij steunen daarom de aanpak die in de brief is voorgelegd. Wij wensen de informateurs, de 5 partijen zoals in de brief genoemd en daarna alle partijen hier in deze Staten heel veel wijsheid toe. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Werrij. Dan is het woord aan de heer Burlet van het Forum voor Democratie. Aansluitend de heer Housmans van de PVV.

De heer Burlet (Forum voor Democratie): Voorzitter, leden van de Provinciale Staten. Wie mij dit een jaar geleden zou hebben voorspeld, dat ik hier zou staan en u zou toespreken op deze manier, die had ik, hem of haar, niet echt serieus genomen en ook nog een keer met 7 leden tegelijkertijd zijn wij binnengekomen in deze Staten. Het is een succes, het is een weelde, maar aan de andere kant ook een hele grote verantwoordelijkheid die we ons heel erg bewust zijn. Voor sommigen van u is het misschien nog een vraag waarom het Forum zoveel stemmen gekregen heeft en ik wil u graag een tipje van de sluier oplichten. De kiezer wil namelijk gehoord worden, daar gaat het om. Toen er gesproken werd op landelijk, maar ook op Provinciaal niveau over hele belangrijke punten en beslist werd, zoals het raadgevend referendum, dividendbelasting, de Klimaatwet en alle gevolgen van dien, maar ook 'wie wil er eigenlijk burgemeester worden in mijn stad?', toen werd de kiezer gewoon onmondig aan de kant gelaten. Dus wij als Forum kregen het verwijt wel: jullie zijn wel helemaal onzichtbaar gebleven in deze recente campagne, moest voorgesteld worden in het Presidium of in het overleg, maar aan de andere kant zijn wij als Forum het land in gegaan, we zijn de dialoog aangegaan met de kiezers in alle hoeken van het land en daarom zijn we ook volgens mij met zevenen hier terechtgekomen, omdat de mensen dat willen, zij willen graag gehoord en erbij betrokken worden. Ik spreek wel ook namens mijn andere leden, wij zijn met zijn zevenen heel erg gedegen, gemotiveerd en we zijn zeker van plan deze uitdaging die we hier vandaag gekregen hebben niet uit de weg te gaan, of het nou aan de bestuurskant gaat worden of mocht het zo zijn aan de kant van de oppositie, wij gaan ervoor.

De coalitie is op Provinciaal niveau, voor zover wij dat kunnen beoordelen, vaak ook de proeftuin of een beetje het laboratorium voor wat er naderhand kan gebeuren op landelijk niveau en wat dat betreft zijn wij net als het CDA heel erg verheugd dat niemand nog iemand heeft uitgesloten, ik respecteer dat. Ook als je op landelijk niveau hoort dat dat wel gebeurt, Provinciaal gebeurt het niet. Ik respecteer dat heel erg en ik moet zeggen, wij als Forum staan precies op diezelfde manier in de wedstrijd, wij sluiten niemand uit.

Wij gaan zeker voor de inhoud en een werkbare coalitie, als die gevormd wordt, moet volgens ons aan de volgende voorwaarden voldoen. Zij moet een gedegen stabiele meerderheid hebben voor de lange termijn, voor alle coalitiepartners moet er een mogelijkheid zijn standpunten naar voren te brengen en uit te bouwen en, een hele belangrijke voorwaarde, het moet natuurlijk recht doen aan de uitslag van verkiezingen want volgens ons zijn de Provinciale Staten er voor de kiezers en niet andersom, ook als ze niet gekozen hebben trouwens. Dus wij steunen ook het voorstel van het CDA, alhoewel we wel een beetje verrast waren dat het leek op voorsorteren door een linkse, GroenLinkse, 2e informateur te pakken, maar wij vertrouwen erop dat iedereen helemaal open de wedstrijd ingaat, dus we gaan ook

graag dit voorstel steunen en we gaan graag dus met de grootste partij en de 4 winnaars onderling samen praten over de mogelijkheden en het veld verder aftasten. Zo gaan wij de wedstrijd in, zo gaan wij samen met jullie samenwerken voor een vruchtbare periode de komende 4 jaar. Dat wens ik ook iedereen toe hier vandaag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Burlet. Het woord is aan de heer Housmans van de PVV. Aansluitend mevrouw Straus van de VVD.

De heer Housmans (PVV): Voorzitter, wij houden het kort zoals u gewend bent. Als ik naar de media kijk de laatste tijd en ik kijk hoe er gesproken wordt over de verkiezingsuitslag, dan vind ik toch dat we die vooral nu vandaag even moeten duiden want voorzitter, in Limburg was een hardloopwedstrijd en aan die wedstrijd deden 13 hardlopers mee. 2 haakten af tijdens de wedstrijd, die haalden de eindstreep niet. 11 anderen wel. Van die 11 liepen er 4 een persoonlijk record. Knap, goeie prestatie, gefeliciteerd. 2 evenaarden hun persoonlijk record. Ook knap, maar voorzitter wie heeft nou die wedstrijd gewonnen? Bij mijn weten is het altijd zo dat dat degene is die als 1e over die streep komt en als je het dan hebt over verkiezingen, dan is het degene nog altijd die het grootste is. Ik kan me nog de woorden van de heer Rutte herinneren: ja, we hebben wel wat zetels ingeleverd, maar zijn de grootste, we hebben de verkiezingen gewonnen. En dan hoor je de media praten over winnaars en dan zie je alleen maar de namen van de mensen die zetels erbij gekregen hebben en natuurlijk is dat knap en natuurlijk feliciteren we daarbij, maar laten we wel even wel wezen, het podium in deze zaal bestaat uit 3 partijen. De gouden medaille ging naar het CDA, van 11 naar 9, maar wel met 9 de grootste. De zilveren medaille voor iemand die een nieuw persoonlijk record liep, het Forum voor Democratie, van 0 naar 7, een knappe prestatie, proficiat en de bronzen medaille voor de PVV, die aangeeft hiermee een solide vaste basis te hebben in Limburg en dus ook een stuk beloning krijgt voor de inzet van de laatste 4 jaar.

Zo kun je die wedstrijd ook duiden, door te kijken naar wie daadwerkelijk op het podium staat en als je gaat kijken dat het verschil tussen de bronzen medaille en de first runner up, zoals dat dan zo mooi heet, maar liefst meer dan 15.000 stemmen zijn, dan praat je hier over 1,5 volle zetel in verkiezingstaal. Doet dat wat af aan de prestatie van anderen? Nee, evengoed een knappe prestatie voor eenieder die hier op persoonlijke of partijtitel zit, laat dat vooropstaan, maar dat betekent wel iets anders. Dat betekent dat er in dit huis wel degelijk iets gebeurd is, er heeft een verschuiving plaatsgevonden want als ik diezelfde uitslag extrapoleer, dan zien we dat de linkervleugel met 19 zetels gekrompen is tot 14, ondanks de winst van 2 van die partijen. Het verlies is aanzienlijk groter en rechts daar zien we het tegenovergestelde, een groei van 14 zetels naar 19 en ook daar is hier en daar wat verloren, maar er zijn er wel meer bijgekomen en onze Limburger, waar we inderdaad naar moeten luisteren, heeft hiermee een duidelijk signaal afgegeven. Er waait in Limburg een andere wind.

Als we gaan kijken naar het formatieproces, zijn we in ieder geval verheugd dat niemand uitgesloten wordt. Wij kunnen ons herinneren hoe dat anders was. Dat is winst, winst voor Limburg, maar laten we die winst dan ook omzetten en laten we dan ook in de formatie die hierna gaat komen, gaan kijken dat die open en transparant is, dat die zonder uitzondering van partijen of personen plaatsvindt en vooral, en daar heeft de Limburger behoefte aan, op inhoud gebeurt, inhoud die gegeven wordt door met elkaar allemaal in gesprek te gaan en dan mag dat niet beperkt blijven tot de partijen die er zetels bij hebben gekregen want voorzitter, dat zou betekenen dat van het hele podium van de wedstrijd 1 partij meespreekt en die andere 2, de zilveren en de bronzen medaillewinnaar, niet. Dat vinden wij een beetje vreemd, maar goed als wij erop kunnen vertrouwen, en ik hoor dat graag van de heer Koopmans, dat het open en transparant gaat, zonder uitzonderingen en op inhoud, zodat wij dadelijk

kunnen komen tot een breed gedragen, maar vooral stabiel bestuur voor Limburg. Dan is ons dat zeker wat waard en zoals ik heb aangegeven in het verslag, dat u hebt kunnen lezen, is de PVV graag bereid om daar op basis van inhoud aan bij te dragen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Housmans. Het woord is aan mevrouw Straus van de VVD. Aansluitend de heer Van Caldenberg van de SP.

Mevrouw Straus (VVD): Voorzitter en waarde collega's, wat een eer om hier te mogen staan, hier in het Gouvernement in mijn eigen provinciehoofdstad Maastricht en ondanks dat het voor mij de 1e keer is dat ik als fractievoorzitter van de Limburgse VVD hier mag spreken, voel ik mij hier helemaal thuis. Als ik hier namelijk naar buiten kijk, dan stroomt hier de Maas en over een paar uurtjes stromen diezelfde waterdruppels langs mijn huis in Roermond en Limburg is voor mij dan ook waar de brede stroom der Maas zachtjes zeewaarts vloeit, niet alleen het bronsgroen eikenhout.

Ondanks dat het tijdens de verkiezingen soms meer over de landelijke politiek leek te gaan, sta ik hier voor de Limburgse VVD en voorzitter, ik ben trots op Limburg, op de Limburgse gemeenschapszin, op onze prachtige natuur, op onze kwaliteit om van het leven te genieten, maar ook op het feit dat wij net wat meer oog hebben voor elkaar. Al die dingen die wij in Limburg misschien gewoon vinden, zijn eigenlijk heel bijzonder. Het maakt ons tot wie wij zijn, net een klein beetje anders dan andere Nederlanders. Dat Limburg dat koester ik, daar ben ik graag, daar houd ik van, maar koesteren is niet stilstaan want er is nog wel werk aan de winkel. Want kent u het verhaal van Robin, van Jack, van Silvio, van Maurice, van Letty en van Petra? Kent u het verhaal van Lidy, Max, Jaap en Janine en eigenlijk ook van mijzelf? Allemaal Limburgers die in de jaren '80/'90 en na de eeuwwisseling vertrokken zijn uit Limburg om hun studie en geluk in het westen te beproeven, die de A2 en de intercityverbinding naar Amsterdam als vluchtroute zagen om te ontsnappen uit stoffig Limburg. Je was jong en je wilde wat en dat was dus niet in Limburg, maar voorzitter en waarde collega's, er gloort hoop, want net als ik zijn er steeds meer jonge, maar ook iets oudere Limburgers die heel graag terug willen komen naar onze mooie provincie of zoals Lex Uiting het zo mooi schreef: "Al die jaore waas ik nörges thoés ’t is moëi gewaes. Bring mich maar nao hoés." Zij willen heel graag terug naar de plek waar ze zijn opgegroeid, waar kinderen nog op straat kunnen spelen en wonen meestal nog wel te betalen is. Het enige dat ze meestal nog nodig hebben, is een mooie baan en voorzitter, daar zou de Limburgse VVD zich dan ook graag wederom voor willen inzetten, voor een sterke Limburgse economie met mooie banen op elk niveau, een Limburg dat aantrekkelijk is om te blijven en je eventueel opnieuw te vestigen, een Limburg waarin iedereen meedoet en het leven goed is en voorzitter als we dat dan voor elkaar hebben, dan is het wellicht echt een kwestie van geduld, rustig wachten op de dag dat heel Holland Limburgs…, u mag het zelf invullen.

Voorzitter, in de oriënterende gesprekken in de pre-informatiefase met de heer Koopmans, heb ik namens de Limburgse VVD aangegeven dat wij graag weer verantwoordelijkheid willen nemen om voor Limburg aan de slag te gaan. Wij zien er dan ook naar uit welke uitkomsten de voorgestelde tussenfase gaat opleveren en gaan daarover vervolgens wederom graag het gesprek aan. 1 boodschap zou ik graag aan de heer Koopmans samen met zijn mede-informateur, de heer Gabriëls, willen meegeven: "Wie sjoên ôs Limburg is, begrip toch neemes, allein de zuuderling, dae Limburg leèf is, want doôr de jaore heen blif Limburg ónbetwis 't stöksjke Nederland, dat 'r sjoênste-n-is." Namens de Limburgse VVD wens ik hen beiden veel wijsheid toe.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Straus. Het woord is aan de heer Van Caldenberg van de SP en aansluitend de heer Baneke van GroenLinks.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, laat ik beginnen met alle collega's die hier vandaag aanwezig zijn te feliciteren namens de SP-fractie met hun benoeming en hun uitverkozenheid tot lid van Provinciale Staten. Voor ons als SP-fractie zijn wij bij de vorige verkiezingen van 8 naar 4 zetels gegaan en dat is een teleurstellende uitslag voor ons geweest en dus ook betekende dat gisteren voor ons het afscheid van een aantal collega's die zich voor deze provincie heel hard hebben ingezet de afgelopen 4 jaar. Ik wil hen daarvoor bedanken, maar dat geldt ook voor alle andere leden van Provinciale Staten die gisteren afscheid genomen hebben. Voorzitter, het feit dat wij de verkiezingen met een voor ons teleurstellend resultaat hebben moeten afsluiten, betekent ook dat ons op dit moment bescheidenheid past. Bescheidenheid betekent overigens niet dat wij niet strijdbaar zijn voor de komende 4 jaar om een heel goed links geluid te laten horen, het sociaal en rechtvaardig geluid voor Limburg.

Dan ga ik met u naar het gesprek dat ik afgelopen vrijdag gehad heb met de heer Koopmans. Dat was een gesprek in een prima sfeer en daarbij hebben wij als SP aangegeven dat wij verwachten dat het CDA het voortouw gaat nemen in de gesprekken en daarbij als 1e te gaan praten met de winnaars van de verkiezingen en dat is Forum voor Democratie, dat is GroenLinks, de Partij voor de Dieren en LOKAAL-LIMBURG.

Voorzitter, toen ik dat afgelopen maandag bij het ondertekenen van een aantal verklaringen vertelde aan de heer Kuntzelaers van de PvdA, zei hij: als dat een coalitie is die er uitkomt, dat zou wel een hele bijzondere zijn. Dames en heren, u heeft allemaal de brief van de heer Koopmans gekregen en ik moet concluderen dat het advies dat ik aan de heer Koopmans heb gegeven en de voorspelling die ik gedaan heb aan de heer Kuntzelaers 10 goeie in de lotto heeft opgeleverd. Voorzitter, in die brief staat ook dat geen enkele partij elkaar uitsluit en een aantal partijen heeft dat al betiteld als winst, maar dat is niet alleen winst, maar dat is ook logisch in deze fase en ook heel erg slim van de heer Koopmans want immers dan hoeft hij niemand uit te sluiten, maar door deze partijen nu allemaal aan een tafel uit te nodigen kunnen ze dat fijn zelf doen. Voorzitter, mijn voorspelling is dat dat gaat gebeuren en ik wens allebei de informateurs dus ook heel veel succes daarmee, maar als wij hier straks terugkomen, ben ik benieuwd of ik weer 10 goeie in de lotto heb. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel en als dat veel geld oplevert, wil ik graag meedelen. De heer Baneke van GroenLinks. Aansluitend de heer Kuntzelaers van de PvdA.

De heer Baneke (GroenLinks): Voorzitter, leden van de Staten, terugkijkend op de verkiezingen en dan vooral op de uitslag daarvan, kan ik natuurlijk niet anders dan als GroenLinks heel tevreden zijn over het resultaat, de verdubbeling in zetelaantal tot een totaal van 4 is de op 1 na beste uitslag die GroenLinks ooit wist te behalen bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten in Limburg. Dat betekent dat de Limburgse kiezer de positieve boodschap van GroenLinks, op naar een duurzame en sociale toekomst, weet te waarderen en daar zijn we blij mee. GroenLinks feliciteert ook de overige winnaars, Forum voor Democratie, Partij voor de Dieren en LOKAAL-LIMBURG. Wanneer we de totale verkiezingsuitslag beschouwen, is het duidelijk dat er in Limburg een politieke verandering heeft plaatsvonden. Aan de rechterkant van het spectrum zien we de opkomst van het Forum voor Democratie met 7 zetels en aan de linkerkant winnen GroenLinks en de Partij voor de Dieren, die nu in totaal 6 zetels hebben. Die uitslag geeft eigenlijk 2 kanten van dezelfde medaille weer, een medaille die wordt gevormd door de vraag: hoe gaan we onze toekomst vormgeven, op sociaal gebied en op het gebied van klimaatmaatregelen? Proberen we vast te houden aan een wereldbeeld dat op dit moment al niet meer realistisch is, ontkennen we de problemen qua klimaat en milieu die we moeten oplossen of werken we aan een moderne toekomstbestendige maatschappij en zorgen we voor een

duurzame toekomst op energie- en klimaatgebied? Het moge duidelijk zijn dat GroenLinks in Limburg voor het laatste gaat.

Vandaag tijdens deze vergadering is het de 1e keer dat we met de vertegenwoordigers van alle partijen kennis kunnen maken en wellicht hun denkbeelden kunnen vernemen. Tijdens de campagneperiode heeft niet elke partij meegedaan aan het publieke debat op Provinciaal niveau. GroenLinks betreurt dat want deze verkiezingen gaan toch primair over de provincie en wat wij als politieke partijen voor onze inwoners kunnen betekenen en GroenLinks kan een hoop voor de inwoners van Limburg betekenen, zowel op sociaal gebied als op het gebied van duurzaamheid. Op het Sociaal Domein wil GroenLinks alvast 1 ding duidelijk maken voor de komende periode. Voor GroenLinks is het meest wezenlijke wetsartikel in Nederland artikel 1 van de Grondwet en ik citeer: "Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook is niet toegestaan". GroenLinks zal elke poging om te tornen aan de strekking van dit wetsartikel te vuur en te zwaard bestrijden. Natuurlijk staat GroenLinks open voor discussies en meningsverschillen over politieke onderwerp, dat is het wezen van de democratie en daar wordt het uiteindelijke resultaat beter van, maar artikel 1 van de Grondwet is voor ons een gegeven dat boven alle discussie verheven is. Wij staan pal voor een inclusieve diverse samenleving.

Op het gebied van duurzaamheid is hét onderwerp dat de komende 4 jaar een grote rol zal opeisen de energietransitie, gecombineerd met klimaatadaptatie. GroenLinks ziet een grote uitdaging om in Limburg de economie circulair en duurzaam te maken. Het zal u niet verbazen dat GroenLinks hier in Limburg nu eindelijk een gestructureerd plan voor wil, zodat we onze doelen uit het Parijsakkoord kunnen halen en kunnen voorkomen dat ons boreaal klimaat verandert in een subtropisch klimaat. GroenLinks wil zich graag samen met alle partijen in de Staten inspannen om dit plan vorm te geven en uit te voeren om zo Limburg beter en mooier door te geven aan de volgende generaties.

Voorzitter, GroenLinks staat te trappelen om de komende 4 jaar, gedreven door enthousiasme en zin in de toekomst, tot een succesvolle periode te maken waarin wij ervoor zorgen dat Limburg socialer, duurzamer en rechtvaardiger wordt.

Ik wil nog even toevoegen over het proces. Nog voor de verkiezingen heeft GroenLinks een voorzet gedaan over het proces voor de informatie en formatie om te komen tot een nieuw college. Hoewel een en ander wat anders heeft uitgepakt, zijn we toch tevreden met de algemene lijn die wordt voorgesteld, namelijk om eerst goed te inventariseren wat de gevoelens en de meningen zijn voordat er wordt voorgesorteerd op een eventuele richting. Ook vinden we belangrijk dat we zo lang mogelijk een transparant proces doorlopen en in de openbare Statenvergaderingen de stand van zaken teruggekoppeld krijgen. GroenLinks had het liefst een onafhankelijke informateur die boven de partijen staat het voortouw zien nemen, maar we kunnen met het huidige voorstel voor het duo Koopmans-Gabriëls instemmen. Wel vinden wij het van belang dat alle partijen ook in deze ronde worden gehoord. Onze vraag is waarom dat in het huidige voorstel nog niet gebeurt. Met die vraag sluiten wij af en als die vraag beantwoord is naar tevredenheid, kunnen wij met het proces zoals wordt voorgesteld van start. Ik dank u zeer.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Baneke. Het woord is aan de heer Kuntzelaers van de PvdA. Aansluitend de heer Vaessen van D66.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter en niet alleen dank aan de voorzitter, maar natuurlijk in 1e instantie aan al die kiezers die ervoor gezorgd hebben dat iedereen die hier vandaag is,

gekozen is en daarmee felicitaties aan de individuen die hier op de zetels zitten om de belangen van de Limburgers te moeten en mogen behartigen de komende jaren en bijzondere felicitaties natuurlijk aan de winnende partijen van de verkiezingen, het verre links, de Partij voor de Dieren, GroenLinks, iets aan de rechterkant LOKAAL-LIMBURG en aan de meest rechtse punt, van de zaal in ieder geval hier, het Forum met 7 nieuwkomers, van harte gefeliciteerd. De flanken hebben gewonnen en het midden is wat dichter naar elkaar toe gedreven. De dieren hebben in ieder geval gewonnen, een verdubbeling voor de Partij voor de Dieren en de uil van Minerva heeft de andere helft van de zaal gevuld. De zoektocht naar stabiliteit en bestuurbaarheid kan beginnen en zoals door veel partijen aangegeven, de inhoudelijke discussie moet de doorslag gaan geven en dat is een pittig moment want de verschillen op inhoud zijn groot en de flanken hebben het daarmee ook voor het kiezen. Hoe omhels je je eigen idealen en in hoeverre betekent dat dat je een handreiking kunt doen om over idealen heen te stappen om dichter naar elkaar toe te komen en samen de belangen van Limburg te behartigen? Duurzaamheid, ruimtegebruik, natuur, allemaal vragen die boven de markt blijven hangen en waar we met elkaar in de komende weken, maanden, het gesprek moeten voeren. Wij zijn heel benieuwd ook wat er uit de gesprekken met de winnaars gaat komen omdat daar die grote verschillen natuurlijk het meest nadrukkelijk aanwezig zijn. De gesprekken die voorspeld werden door de heer Van Caldenberg van de SP en ik heb 1 hele prangende vraag aan de heer Van Caldenberg dan ook. Zondag 12.15 uur, NAC-VVV. Kunt u het straks even doorgeven wat de uitslag wordt want die toto-uitslag gaat ons ook aan het hart. De PvdA wenst het CDA als leidende partij in deze onderhandelingen veel succes en de heer Koopmans ook veel sterkte, geluk en wijsheid toe en misschien kan hij ons vertellen hoe die uil der wijsheid dan daadwerkelijk spreekt. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Het woord is aan de heer Vaessen van D66 en aansluitend de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. Namens D66 wil ik allereerst de collega's van Forum voor Democratie, GroenLinks, LOKAAL-LIMBURG en de Partij voor de Dieren feliciteren met hun zetelwinst bij de afgelopen verkiezingen. D66 staat er anders voor dan 4 jaar geleden, maar tegelijkertijd voelen we ons gesterkt door het vertrouwen van de Limburgse kiezers, dat toch groter bleek dan op andere plekken in het land. D66 zal vanuit het mandaat van de kiezers in lijn met het eigen verkiezingsprogramma verder werken aan het Limburg van morgen met duurzaam opgewekte energie, een gezond klimaat, goed onderwijs en kansen voor alle Limburgers die ook over de grenzen heen worden verzilverd. D66 zal voorstellen altijd op hun merites beoordelen en langs de meetlat van het eigen programma en de eigen beginselen leggen. Goede voorstellen ondersteunen we en minder goede voorstellen proberen we te verbeteren. Gisteren hebben we vernomen welke procedure de lijsttrekker van de grootste partij voornemens is te volgen in het informatieproces. D66 ondersteunt dat voorstel. We hebben vertrouwen in de informateurs die het proces gaan vormgeven en daarbij ligt het inderdaad voor de hand dat de informateurs eerst in gesprek gaan met de winnaars van de verkiezingen. D66 wacht graag de bevindingen uit die gesprekken af en is ondertussen en daarna altijd bereid het gesprek constructief aan te gaan. Wij wensen de informateurs veel wijsheid en succes met het vervolg van het informatieproces. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Vaessen. Het woord is aan de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG. Aansluitend mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel voorzitter. LOKAAL-LIMBURG wil eigenlijk in 1e instantie alle aanwezige Statenleden feliciteren met deze plaats die u allen, en ikzelf ook, hebt verdiend en de kiezer daarin heeft gesproken want die kiezer in Limburg maakt een keuze en die keuze valt meestal in de periode wel eens positief uit en een andere keer negatief. Deze 1e keer

mochten wij zeggen: na de 1e keer in 2015 te hebben deelgenomen aan deze Statenverkiezingen namens LOKAAL-LIMBURG, toen plusten we en deze periode mogen we ook, en mijn achterban, feliciteren en de kiezers natuurlijk ook dat ze ons wederom een zetel erbij hebben gegeven. Daarnaast feliciteer ik ook de andere 3 partijen die positief door de kiezer zijn beloond, qua inzet maar ook qua gedachtegang want beste aanwezigen, de kiezer maakt een keuze, de kiezer heeft gesproken en daarop zullen wij gezamenlijk ons werk dienen te verrichten en luisterend naar de kiezer. Daarnaast beoordelen wij, en dat hebben we de afgelopen 4 jaren ook gedaan, de stukken op de inhoud en zoals u misschien in de krant heeft gelezen, als er een linkse coalitie komt, dan stellen wij ons op en zeggen we: we zijn de neutrale partner op rechts, komt er een rechtse coalitie dan zeggen wij: goed, wij willen de neutrale positie als LOKAAL-LIMBURG innemen op de linkerflank. Dus wij zitten een beetje in het midden en dan moet ik u even tegenspreken mijnheer Kuntzelaers, u dacht een beetje naar rechts, ik denk een beetje naar links en dan komen we toch in het midden uit. Bij ons is nog steeds leidend het verkiezingsprogramma en daar maken we onze afwegingen in en natuurlijk hopen wij als LOKAAL-LIMBURG altijd een positieve bijdrage te kunnen leveren aan het besturen van onze mooie provincie en zoals we gisteren hebben vernomen, hebben wij een brief ontvangen van de heer Koopmans en daar legde hij ons uit met welke partijen hij in 1e instantie of in 2e instantie, want we hebben eigenlijk al allemaal een gesprek gehad, het gesprek mee wil voortzetten. Wij vinden dat een heldere communicatie en ik vind, en onze partij vindt dat ook, dat het een goede basis is voor een formatie. Wij staan dan ook open voor dit traject en wij sluiten ook geen enkele partij uit. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Franssen. Het woord is aan mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren. Aansluitend mevrouw Fischer van 50PLUS.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter, de kiezer heeft gesproken en ik wil beginnen met een felicitatie aan de grootste winnaar, Forum voor Democratie. Als wij het Forumprogramma lezen, zien we verschillen, maar ook aanknopingspunten. Bij de enthousiaste sfeer van de Forumbijeenkomsten zien we in ieder geval veel herkenbaars, de wil om zelf iets bij te dragen aan een betere wereld en een groot verlangen om de gangbare politiek open te breken en dan kan niemand er omheen dat ook de groene partijen stevig hebben gewonnen en een felicitatie aan GroenLinks, die een eerlijk verhaal vertelt over klimaatverandering en daarvoor is beloond en ook wij zijn in zetels verdubbeld. Voorzitter, die winst van die groene partijen is een signaal dat niemand kan negeren. Felicitaties ook aan LOKAAL-LIMBURG dat laat zien dat lokaal geworteld zijn, een stabiele en groeiende aanhang oplevert en ook een knappe prestatie van de VVD, stabilisering in zo'n turbulente tijd. We zien dat de VVD landelijk getoond heeft bij het Klimaatakkoord ook naar andere geluiden te kunnen luisteren en hier in Limburg bij gezondheidsonderzoeken over de geitenhouderij, bij Maastricht Aachen Airport (MAA) door baanverlenging terug te nemen en de reset van het Luchthavenbesluit. Respect en felicitaties voor mevrouw Fischer van 50PLUS, die haar partij na een woelige periode terugleidde naar de Provinciale Staten en mevrouw Fischer heeft bij mij enorm respect afgedwongen door bij ieder debat aanwezig te zijn, ik weet hoe het is als eenvrouwsfractie, respect.

Voorzitter, we kijken vandaag vooruit naar de komende Statenperiode. Het mag duidelijk zijn waar onze voorkeur ligt qua coalitievorming. Wij zien de mogelijkheden om de huidige coalitie naar de groene partijen uit te breiden en zo ook recht te doen aan de verkiezingsuitslag. We willen onze bijdrage daaraan leveren als er voldoende aandacht komt voor de punten waarvoor onze kiezers de Partij voor de Dieren het vertrouwen hebben gegeven. Dan gaat het om een betere bescherming van natuur, een betere bescherming van dieren. Het gaat ook om een echte verduurzaming van de veehouderij, een oplossing voor MAA en natuurlijk ook de energietransitie, maar dan wel op zo'n manier dat natuur en landschap gespaard worden en zonder fixatie op bepaalde technische

oplossingen met een open oog voor alternatieven. Wij denken dat we hiermee tegemoetkomen aan de zorgen van veel Limburgers over het behoud van het mooie Limburgse landschap en daarom kijken wij ook uit naar die verkennende gesprekken over de energietransitie die de verkenner, de heer Koopmans, wil houden en wat ons betreft inderdaad graag ook in het gezelschap van de heer Gabriëls, een man met een open geest die zijn sporen ruimschoots heeft verdiend in het lokale bestuur en ik heb ook nog een vraag aan de heer Burlet. We vieren dit jaar 100 jaar vrouwenkiesrecht, we hoorden het zojuist van de gouverneur. Uw partijleider, de heer Baudet, heeft zich nogal wat kleinerend uitgelaten over vrouwen in de politiek. Ik weet wel dat vrouwen over het algemeen minder excelleren in heel veel beroepen en minder ambitie hebben, vooral meer interesse hebben in familie-achtige dingen en zo. De heer Baudet legt dan uit waarom vrouwen die voornamelijk een beetje linksig zijn totdat er een rechtse man voorbijkomt om te vertellen hoe het echt zit. Mijnheer, ik was nog niet klaar, geen interrupties. De vrouwen in dit huis zijn geen uilskuikens mijnheer Burlet, maar wij zijn van links tot rechts strijdvaardige leeuwinnen die niet alleen strijden voor hun idealen, maar ook voor hun plek in deze politieke arena en daarom zou ik graag van u willen weten mijnheer Burlet, via de voorzitter, hoe hij in de wedstrijd zit. Ten slotte, de Partij voor de Dieren staat voor een leefbaar Limburg voor al haar bewoners, mensen en dieren, we willen een gezond en groen Limburg voor de huidige bewoners en de toekomstige generaties. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Plusquin. U krijgt overigens geen antwoord van de heer Burlet vandaag want we doen het in 1 termijn, dus we zullen even moeten wachten op het antwoord. Dat komt wel kennelijk. Het woord is aan mevrouw Fischer van 50PLUS. Aansluitend de heer Koopmans.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Voorzitter, ik kreeg wel heel veel voorkeurstemmen en opeens realiseerde ik me dat er een zware verantwoordelijkheid op mijn schouders lag. Dat was ondanks alles toch wel even schrikken, maar via u voorzitter zeg ik: kiezers hartstikke bedankt, ook de vrijwilligers en de kandidaten, ook voor jullie is een dank je wel op zijn plaats.

Voorzitter, ik ben blij dat 50PLUS, en ik heb getwijfeld, maar ik zeg toch nu 1 keer, na de zetelroof van enkele maanden geleden terug is in het Limburgs Parlement. Net geen 2e zetel. Jammer, maar het minimale doel voor 2023 is hiermee bekend. Ik feliciteer de winnaars van de verkiezingen, waaronder als nieuwkomer het Forum voor Democratie, CDA als grootste en natuurlijk feliciteer ik alle gekozen Statenleden. Iedereen kan er zeker van zijn dat 50PLUS actief en constructief wil kijken naar de coalitieplannen en als het kan, een gedoogpartner sluiten wij niet uit.

50PLUS is trots op Limburg, een provincie waar het goed leven, wonen en werken is, waar voor jong en oud heel veel te beleven valt. Voorzitter, heel eventjes iets privé. In het voorjaar van 2002 ging ik lopend het ziekenhuis in, 3 maanden later kwam ik in een rolstoel naar huis. Dat heeft mij er niet van weerhouden om positief in het leven staan en een actieve bijdrage te leveren aan de maatschappij. Met al mijn ervaring in het maatschappelijk leven en echt voelen en zien van het sociale welzijn van mensen, is het natuurlijk duidelijk dat ik vind, en dat 50PLUS vindt, dat de Sociale Agenda heel hoog op de agenda moet blijven staan.

Op 18 maart 2016 is motie 748 inzake toegankelijkheid voor personen met een functiebeperking ingediend. Op grond van het VN-verdrag is dit door alle partijen aangenomen. Omdat mensen met een functiebeperking nog veel te veel obstakels en belemmeringen tegenkomen, vindt 50PLUS dat de peilstok met betrekking tot dit VN-verdrag opnieuw in de samenleving gestoken moet worden. Wij zullen hier binnenkort een motie over indienen.

Voorzitter, mijn hulphond Nolly, mijn trots, steun en toeverlaat, gaat binnenkort met pensioen en dat terwijl ze pas 10 jaar oud is. Ze zal een prima oude dag krijgen, een goede verzorging, gezond eten en drinken, regelmatig een wandeling, Nolly zal niet eenzaam oud worden en niet eenzaam oud worden, dat wens ik voor iedereen. 50PLUS vindt dat er binnen de Sociale Agenda een gedeputeerde moet komen met ouderenbeleid als aandachtsgebied. Verder vindt 50PLUS dat de schatbewaarder in het Limburgs Parlement een solide koopman moet zijn, maar er kunnen en moeten in ieder geval meer financiële middelen vrijgemaakt worden voor het ouderenbeleid.

Voorzitter, ik ga niet het hele 50PLUS-verkiezingsprogramma doornemen, maar het onderwerp Pensioenen kan ik niet onbesproken laten. Op 3 november 2017 is motie 2350, Acties ter bevordering van indexering pensioenen, door de meerderheid binnen dit huis verworpen. Tot heden een koopkrachtverlies voor ouderen van zo'n 15 tot 20%. Reken dat eens even terug naar jullie eigen inkomsten. Dat is slecht voor de ouderen en slecht voor de Limburgse economie. Het argument dat Provinciale Staten niet over pensioenen gaan, dat mag wel zo zijn, maar dat kan ik niet accepteren. Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten kunnen immers ongevraagd hun mening in Den Haag over pensioenen kenbaar maken en 50PLUS dient binnenkort een nieuwe motie in over de pensioenkwestie. Ik zal de Staten dan oproepen het ouderenbelang boven het partijbelang te stellen.

Voorzitter, een woord van dank aan alle medewerkers van de Griffie voor hun loyale en hartelijke steun aan mij persoonlijk in de afgelopen periode en ik weet zeker dat hun deskundigheid aan ons allen in dit huis ten goede komt en dat we steeds opnieuw op hun steun kunnen rekenen. Dank voor uw aandacht. Zoals u heeft gemerkt, is de campagne voor de verkiezingen in 2023 voor 50PLUS vandaag begonnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Fischer. Het woord is aan de heer Koopmans in de hoedanigheid van pre-informateur.

De heer Koopmans (CDA): Voorzitter, allereerst mijn felicitaties aan 46 collega-Statenleden. Afgelopen zondag kwam in het fitnesscentrum Kevin naar me toe, 27 jaar, en die zei: hé Ger, goed gegoan hè. En ik moet u zeggen, afgelopen zondag zat ik nog in de fase dat ik hem antwoordde: ja, maar het is niet gemakkelijk en toen antwoordde hij: maar ja, dat is democratie, moeëj tóch? Moeëj tóch det weej in ein land woeëne wao weej meuge gaon stumme en hij ging verder naar zijn fitnessapparaat. Beste mensen, ik moet jullie zeggen er zijn heel veel mensen die vandaag wat gezegd hebben over de duiding van de verkiezingen; winnen, verliezen, links, rechts, van allerlei, er zijn medaillespiegels gemaakt, maar voor mij als informateur, voor straks geldt maar 1 ding, er zitten hier 47 mensen met een mandaat en dat is het resultaat van verkiezingen met een hogere opkomst, mooi dat dat ook geweest is. Daarom refereer ik ook even aan Kevin.

En voorzitter, nadat we de gesprekken gevoerd hebben, was er geen eindconclusie of een eindbeeld te maken. Dat was niet mogelijk omdat we natuurlijk nog heel veel vragen naar elkaar toe hebben en vandaag is er weer een aantal opmerkingen gemaakt van allerlei aard die allemaal in dat hele proces om te komen tot wat iedereen breed deelt, namelijk een stabiel en krachtig provinciebestuur dat voor de belangen van de inwoners van Limburg op kan komen, geldt. En voorzitter ik denk dat we met de aanpak die door alle fractieleiders onderschreven is aan de slag kunnen voor een 1e stap, een tussenstap, en er zijn een paar vragen over gesteld. Is het de bedoeling open en transparant te zijn? Ja voorzitter, dat zeg ik tegen u allemaal hier, maar ook tegen de inwoners van Limburg want ik, noch anderen denk ik, zijn hier in staat om een eindconclusie te trekken die onmiddellijk recht doet aan al datgene wat al die kiezers die hier tot 47 zetels hebben geleid met zich mee hebben gebracht en voorzitter, het is niet bedoeld, dat was ook een soort vraag van de heer Van Caldenberg, om slim te

zijn. Voorzitter, dat weet ik niet of het slim of… Er is denk ik geen andere stap mogelijk en iemand stelde de vraag, dat was de heer Burlet dacht ik dat het was, nee het was de heer Housmans geloof ik, over de heer Gabriëls als collega-informateur. Er was iemand die daar een vraag over stelde, de heer Burlet geloof ik. Ja, die stelde daar een vraag over en die zei: is dat niet een…, ja maar dat is een GroenLinkser, maar ik heb de heer Gabriëls niet gevraagd omdat hij GroenLinkser is, ik heb de heer Gabriëls gevraagd omdat hij van Weert Lokaal is, omdat hij tegelijkertijd iemand is die daar een brede coalitie gesmeed heeft. In het verslag van mevrouw Plusquin ziet u daar een duiding in. Ik heb de heer Gabriëls gevraagd omdat ik ook weet dat hij ook nog Aardwetenschappen heeft gestudeerd en ik weet, want ik heb met hem gesproken, dat hij op geen enkele wijze een coalitie van tevoren uitsluit op grond van inhoud en ik heb hem gevraagd omdat hij van GroenLinks is. Al die 4,5 dingen samen waren reden om hem te vragen en zijn voor mij ook, en ik hoop ook ten overstaan van u, een bevestiging van het feit dat wij dit proces open en transparant in willen gaan, op zoek naar een krachtig stabiel Provinciebestuur dat kan steunen op een zo breed mogelijke meerderheid voorzitter, en we leven natuurlijk in een tijd waarin het, wat zullen we zeggen, aan de orde is om vaker gedichten te gaan voorlezen en daarom sluit ik ook maar even af met een gedicht dat ik in elk geval zelf begrijp en de meesten van u denk ik ook wel en het duidt ook een beetje hoe ik daar zelf in zit en hoe ik voelde in die gesprekken dat iedereen erin zat. Het is van Frans Pollux: "Hald mich ‘s vas, de kins wachte, de kins haope de kins doéme det ’t lök." Dat is een gevoel dat je hebt als je met iedereen spreekt en als antwoord op sommige vragen die iedereen heeft, waar eindigt dat dan: "Hald mich ens vas en dan luetse mich pas, as ik alles vergaete bin los en bin stil of zeg zaach: ’t kump good, wievuul daag ’t mich auk kos." Voorzitter, wij gaan aan de slag.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Koopmans. Dat wil zeggen, ik constateer aan uw ritmisch meeklappen op het gedicht zou ik bijna zeggen, dat de voorstellen zoals die zijn gedaan in de brief van de heer Koopmans door u kunnen worden geaccepteerd als zijnde de 1e tussenstap in de pre-informatie en ik moet ook zeggen, als je kunt informeren met een mijnheer Gabriëls, die ook genoemd is naar een mooie engel, dan denk ik dat het inderdaad ook wel wat dat betreft aan alle kanten goed zal komen. Dat gezegd hebbende, sluit ik agendapunt 7.2 daarmee af. Aldus geschied.

8. Voorraadagenda

De voorzitter: Kom ik bij agendapunt 8, de voorraadagenda. Die is vandaag niet aan de orde.

9. Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Agendapunt 9, Moties vreemd aan de orde van de dag evenals emoties vreemd aan de orde van de dag, zijn vandaag niet aan de dag. Dus dat was deze.

10. Sluiting

De voorzitter: Dan kom ik al met u bij agendapunt 10 en dat is de sluiting zodadelijk van deze vergadering. Ik dank u op de 1e plaats hartelijk voor niet alleen de aanwezigheid, maar ook de wijze waarop u vandaag met elkaar heeft verkeerd in deze arena en dat betekent dat ik ook iedereen uitnodig om zodadelijk naar beneden in de feestzaal, dat is hier een zaal lager, nog met elkaar te verkeren om de nieuwe Statenleden eventueel te kunnen feliciteren en op die manier ook een goede start te maken voor het nieuwe seizoen. Ik wilde vragen aan de mensen die op de publieke tribune zitten om via de achteruitgangen de zaal zodadelijk te verlaten en via het trappenhuis beneden uit te komen in de feestzaal en dat doe ik omdat ik de Statenleden verzoek om na afloop bij de trappen aan deze zijde zich te verzamelen om daar nog een groepsfoto te maken. Het is ook mogelijk om daar nog

foto's per fractie te laten maken, maar dan moeten we maar even kijken hoe we dat organisatorisch en logistiek regelen. Dat gezegd hebbende, wil ik u allen een heel plezierige thuiskomst toewensen en wil ik de vergadering bij dezen van harte sluiten. Dank u wel. De vergadering is gesloten.

(Einde van de vergadering om 14.36 uur)

De notulen van de vergadering van 28 maart 2019 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 27 mei 2019.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, waarnemend griffier

Dhr. drs. G.H.C. Frische, vicevoorzitter